

av vatten. Man verkar inte ha försökt att hålla denna faktor under kontroll. Den redovisas eller diskuteras inte på något systematiskt sätt.

Engh redovisar en serie försök där rutgångarna reagerade på en gömd magnet. Det framgår emellertid av rapporten att den person som gömt magneten var närvarande vid ett av dessa försök. Det kan inte uteslutas att denne omedvetet gett ledtrådar genom t ex ansiktsuttryck och kroppshållning.

Det framgår inte av rapporten i vilken utsträckning personer som visste "facit" var närvarande vid andra av de redovisade försöken. Även detta är en allvarlig brist.

Beteendevetare saknades

Det verkar inte som om man haft tillgång till beteendevetenskaplig kompetens då försöken planerades. Detta är beklagligt, ty med en annan uppläggning skulle försöken ha kunnat bidra till att klarlägga om de kända sinnena är tillräckliga för

att förklara slagrutefenomenet. Den undersökning som nu blev genomförd ger inget bidrag till att avgöra den saken.

I rapporten ingår också en litteraturredovisning. Där refererar Engh okritiskt och med gillande uppgifter om att s k "map dowsing" skulle fungera. Med "map dowsing" menas att man prövar sig fram med slagrutan över en karta över det aktuella området - istället för att uppsöka området med sin slagruta. Det finns inga som helst belägg för att detta skulle fungera. Den litteratur som Engh här stödjer sig på är också rent pseudovetenskaplig.

Det är angeläget att slagrutefenomenet blir grundligt undersökt. Sådana undersökningar är metodologiskt svåra och kräver nära samarbete mellan geologer och beteendevetare.

Sven Ove Hansson

(En förkortad version av artikeln fanns i nr 40/83 av Ny Teknik.)

P A R A P S Y K O L O G I

Lena Carlsson, Pseudovetenskap åker snålskjuts, Ny Teknik nr 38/83. Kritisk artikel om Hans Eysencks och Carl Sargents bok Övernaturligt. Om spekulationer och forskning kring paranormala mänskliga fenomen. Denna bok recenserades av Marianne Jeffmar, Kvantfysiken - svaret på människans gåta? i SvD 1/2-83. Även Bo Grandien tog upp boken under Teknik och Vetenskap, Sjätte sinnet - hoppet om en spricka i verkligheten, i DN 30/7-83. Både i SvD och DN beskrevs boken okritiskt. Ingemar Bengtsson kritiserade Jeffmars artikel i SvD 15/3-83, Slutsatser om kvantfysik. Replik av Jeffmar i samma nr.

Torsten Ekbohm, Avslöjar skojare och andra stollar, DN 9/9-83. Kritisk artikel om pseudovetenskap. Ekbohm recenserar böcker av Martin Gardner, där denne avslöjar fuskande parapsykologer, kvacksalvare m m.

C A P R A

I Clarté nr 1/83 ägnas nästan hela numret åt kritiska artiklar om New Age-rörelsen och bl a Eritjof Capra.